

Hemköpskedjan AB
Norra stationsgatan 80 C
171 54 Solna

Tillsyn enligt kameraövervakningslagen (2013:460) - kameraövervakning av anställda på Hemköpskedjan AB

Datainspektionens beslut

- Datainspektionen konstaterar att Hemköpskedjan AB (Hemköp) bedriver kameraövervakning av anställda i strid med 23 § kameraövervakningslagen vid bolagets personalingång, pantrum och butikslager på Sturegatan 5 i Sundbyberg genom att övervakningsintresset inte väger tyngre än enskildas intresse av att inte bli övervakade.

Datainspektionen förelägger Hemköp att upphöra med den aktuella kameraövervakningen under den tid arbete pågår på arbetsplatsen.

- Datainspektionen konstaterar att Hemköp inte har stöd i 23 § kameraövervakningslagen för att ha en övervakningskamera som inte längre används uppsatt på lagret.

Datainspektionen förelägger Hemköp att ta ner den aktuella övervakningskameran.

- Datainspektionen konstaterar vidare att Hemköp inte uppfyller upplysningsplikten enligt 25 § kameraövervakningslagen genom att bolaget varken genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt upplyser om kameraövervakningen av personalingången, pantrum, lagret eller kassarummet.

Datainspektionen förelägger Hemköp att lämna upplysning om kameraövervakningen på ett verksamt sätt, exempelvis genom tydlig skyltning vid aktuella utrymmen.

- Datainspektionen konstaterar att Hemköp med nuvarande rutiner kan komma att
 - dels bedriva kameraövervakning på ett sätt som står i strid med bestämmelserna om tillgång till bildmaterial enligt 29 § kameraövervakningslagen och bevarande av bildmaterial enligt 32 § kameraövervakningslagen,
 - dels riskera en obehörig spridning av uppgifter enligt i strid med 37 § kameraövervakningslagen.

Datainspektionen förutsätter att Hemköp ser över rutinerna för att säkerställa att:

- tillgång till bildmaterial från kameraövervakningen inte ges till fler personer än vad som behövs för att övervakningen ska kunna bedrivas,
- bildmaterial från kameraövervakning inte bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med övervakningen och att
- uppgift om någon enskilds personliga förhållanden som inhämtas genom kameraövervakning inte obehörigen röjs eller utnyttjas.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har i ett tillsynsprojekt genomfört en granskning av arbetsgivares kameraövervakning av platser dit allmänheten inte har tillträde. Projektet har haft till syfte att kontrollera att kameraövervakningen bedrivs i enlighet med kameraövervakningslagens bestämmelser, i första hand för att se till att det finns rättsligt stöd för kameraövervakningen.

Tillsynsprojektet inleddes genom en enkätundersökning. Det innebar att fjorton detaljhandelsföretag, däribland Hemköp, fick besvara frågor om deras kameraövervakning av platser dit allmänheten inte har tillträde.

Datainspektionen valde därefter ut några företag för närmare granskning genom inspektioner på plats. Hemköp uppgav i sitt svar till Datainspektionen

att företaget bedriver kameraövervakning i huvuddelen av sina butiker. Kamerorna är placerade vid kassakontor, tobaksrum, personalentréer, returrum och lastintag. Hemköp uppgav vidare att kameraövervakningen innefattar bildinspelning. Hemköp är ett av de företag som har granskats närmare.

Inom ramen för projektet har Datainspektionen inspekterat den kameraövervakning av platser dit allmänheten inte har tillträde som Hemköp bedriver på Sturegatan 5 i Sundbyberg. Vid inspektionen framkom att Hemköp bedriver kameraövervakning genom sex övervakningskameror vid personalingång, pantrum, kassarum samt på lager och lastkaj (lager/lastkaj). Vidare är en kamera uppsatt på lagret som tagits ur bruk.

Hemköp har i enlighet med 24 § kameraövervakningslagen dokumenterat ändamålen med övervakningen enligt följande.

”Syfte med kameraövervakning:

- Skydda medarbetare, kunder och företagets egendom.
- Motverka och minska risken för butiksrån, hot och överfall.
- Förebygga, avslöja och utreda brott.
- Använda inspelat material som bevismaterial vid konstaterad incident.
- Vid misstänkt brottslighet använda/studera kameraövervakningen i realtid.
- Kontrollera uppgifter i kameraövervakningen i samband med incidenter såsom stölder, bedrägerier, hot och våld med mera.
- Bra lokalöversikt över kritiska sektioner i butiken.”

Dokumentet gäller för all kameraövervakning som Hemköp bedriver, det vill säga även övervakning av platser dit allmänheten har tillträde.

Det är i ärendet fråga om totalt sex övervakningskameror som är fast monterade och försedda med fast optik. Kamerorna är påslagna dygnet runt och rörelsestyrda. Bilder spelas in och bevaras. Inget ljud avlyssnas eller spelas in. Det är möjligt att ta del av bilder i realtid, men enligt uppgift gör bolaget inte det.

En kamera är uppsatt i anslutning till butikens personalingång. Hemköp har bestämt att all personal ska använda denna dörr när det kommer till arbetet och när de går hem. Det rör sig om cirka 40 anställda som använder denna entré. Kameran fångar utöver dörren en korridor med ingångar till konferensrum, fackets rum och ett rum med arbetskläder. En andra kamera sitter i ett pantrum. Kameran är riktad mot ingången till rummet och avser att

fånga den som kommer in i rummet. På butikslagret sitter tre ytterligare kameror. En av dessa är riktad mot lageringången från butiken. Kameran är avsedd att fånga anställda som kommer in och vistas på butikslagret. Den andra kameran är riktad mot ett lastintag och en sopdörr. Den tredje kameran är riktad mot kassakontoret. Inne på kassakontoret finns ytterligare en kamera.

Utöver dessa övervakningskameror har Hemköp en kamera uppsatt på butikslagret som inte längre används.

Hemköp har uppgett följande. De aktuella kamerorna sattes upp för 4-5 år sedan. Hemköp gjorde en analys av behovet innan kamerorna sattes upp. Analysen är dock inte dokumenterad. Hemköp har inte gjort någon närmare utvärdering av behovet av aktuella kameror, eftersom man bedömer att behovet inte har ändrats.

Hemköp har uppgett att butikens läge nära tunnelbana och pendeltåg gör den utsatt och butiken har regelbundet incidenter i butiken som skulle kunna bli allvarliga. Utöver en incident i pantrummet dit obehöriga tog sig in har Hemköp inte haft några incidenter på de platser där aktuella kameror är uppsatta. Hemköp har däremot haft problem med stölder och oärliga leverantörer i många andra butiker. Både på butikslagret och kassakontoret förvaras stöldbegärliga varor. Innan kamerorna sattes upp har Hemköp vidtagit flera säkerhetsåtgärder. Utöver kameraövervakning använder sig Hemköp av följande säkerhetsåtgärder: säkerhetsutbildningar, slutet kontanthanteringssystem, inpasseringssystem i form av personliga kort, kodlås, larm på dörrar, daglarmfunktion, plomberingar av nödutgångar, tittögon på dörrar, överfallslarm, regelverk för leverantörer, utvändiga belysning, dörrstängare och slussfunktion in till kassakontoret. Anställda får också genomgå en säkerhetsutbildning.

Hemköp har gett in en dokumenterad facklig överenskommelse som rör kameraövervakning. I överenskommelsen anges dock att inga kameror kommer att installeras i personalutrymmen.

Skäl för beslutet

Rättsliga utgångspunkter

Delvis olika regler gäller enligt kameraövervakningslagen beroende på om kameraövervakningen avser en plats dit allmänheten har tillträde eller inte. Datainspektionen utövar tillsyn över kameraövervakning av platser dit allmänheten inte har tillträde. På en arbetsplats kan det exempelvis vara fråga om kontors- och lagerutrymmen. Sådan övervakning är inte tillståndspliktig. Istället ska den som avser att bedriva sådan övervakning själv se till att förutsättningarna enligt kameraövervakningslagen är uppfyllda.

Enligt 23 § kameraövervakningslagen får kameraövervakning av en plats dit allmänheten inte har tillträde bedrivas om övervakningen behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott, förhindra olyckor eller andra berättigade ändamål, och övervakningsintresset väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad (integritetsintresset). Denna proportionalitetsavvägning (kallad överviktsprincipen) ska göras i varje enskilt fall och varje kamera ska bedömas för sig. Vidare ska prövas om andra, mindre ingripande åtgärder kan vara tillräckliga för att komma till rätta med problemen. Det är den som avser att bedriva övervakningen som ska kunna visa att övervakningsintresset väger över integritetsintresset (prop. 2012/13:115 s. 80-84).

Vid bedömningen enligt överviktsprincipen ska särskilt beaktas hur övervakningen ska utföras, om teknik som främjar skyddet av den enskildes integritet används och vilket område som ska övervakas. Det har också betydelse när och hur länge övervakningen ska pågå. Enligt 24 § kameraövervakningslagen ska den som bedriver kameraövervakningen se till att övervakningen inte sker i större omfattning än vad som behövs för att tillgodose ändamålen med övervakningen.

Utgångspunkten i kameraövervakningslagen är att kameraövervakning endast ska utgöra ett komplement till andra åtgärder, särskilt brottsförebyggande åtgärder. Kameraövervakning ska således inte ses som ett hjälpmedel som ska användas i stället för andra säkerhetsåtgärder eller förebyggande insatser. För att uppnå brottsförebyggande effekter är det viktigt att övervakningsutrustning används tillsammans med andra förebyggande åtgärder. Om kompletterande säkerhetsfrämjande åtgärder har försumrats, kan det komma att påverka bedömningen av behovet av kameraövervakning.

När det gäller behandling och bevarande av bilder (bildinspelning) ökar riskerna för intrång i enskildas personliga integritet. Det innebär att kameraövervakning inte regelmässigt ska innefatta bildinspelning, utan behovet av inspelning måste kunna påvisas i det enskilda fallet. Det är dock tillåtet att spela in bilder vid kameraövervakning av särskilt brottsutsatta platser. Det är den som bedriver kameraövervakningen som ska kunna visa att det område som ska övervakas är en särskilt brottsutsatt plats (jfr prop. 1997/98:64 s. 29).

Bedömningen i det aktuella ärendet

Tillämpliga regler m.m.

Av utredningen i ärendet framgår att det är fråga om kameraövervakning på en arbetsplats, närmare bestämt av en personalingång, ett pantrum, ett kassarum och ett lager/lastkaj. Hemköp har bedömt att den aktuella kameraövervakningen avser platser dit allmänheten inte har tillträde. Datainspektionen delar den bedömningen. Det innebär att kameraövervakningen ska bedömas enligt kameraövervakningslagens bestämmelser om övervakning av sådana platser och att det är Datainspektionen som ska utöva tillsyn.

Om kameraövervakningen är tillåten

Av utredningen i ärendet framgår att syftet med kameraövervakningen är att förebygga brott och skapa en säkrare arbetsmiljö för de anställda. Kameraövervakningen bedrivs således för ett tillåtet ändamål enligt kameraövervakningslagen. För att övervakningen ska vara laglig krävs dock att Hemköp för varje kamera kan visa att övervakningsintresset väger tyngre än de anställdas intresse av att inte bli övervakade.

Övervakningen avser en arbetsplats. Det handlar således om en plats där personer vistas dagligen. Det är också en plats där människor måste uppehålla sig för att kunna utföra sitt arbete. Det har i förarbetena till kameraövervakningslagen uttalats att det skulle kunna hävdas att de personer som inte kan välja att undvika en plats där övervakning sker har ett särskilt uttalat behov av integritetsskydd (SOU 2009:87 s. 147). Det innebär att integritetsintresset normalt sett gör sig starkt gällande på en arbetsplats under den tid som anställda vistas där för att utföra sitt arbete. Vid bedömningen av risken för integritetsintrång i det enskilda fallet ska bland annat beaktas vilket

slags utrymme som övervakas och under hur lång tid som anställda blir övervakade under arbetsdagen.

Risken för integritetsintrång ökar dessutom av att kameraövervakningen innebär att bilder behandlas och bevaras (bildinspelning) och att övervakningen inte har begränsats i tid utan pågår dygnet runt.

Att inspelning sätts igång i samband med att någon rör sig medför inte att risken för integritetsintrång minskar.

Å andra sidan syftar övervakningen delvis till att skydda de personer som blir föremål för övervakningen, vilket minskar övervakningens integritetsintrång. Det har dock inte framkommit i ärendet vilken inställning som de anställda har till övervakningen, mer än att Hemköp har uppgett att personalen på eget initiativ tagit upp att Hemköp ska ha kameraövervakning. Hemköp har uppgett att bolaget har förhandlat med facket i enlighet med medbestämmandelagen. Den fackliga överenskommelse som getts in i ärendet förefaller dock endast gälla kameraövervakningen i butikslokalen, eftersom det i överenskommelsen anges att ”inga kameror kommer installeras i personalutrymmen”. Det har inte framkommit att det finns någon dokumenterad facklig överenskommelse som rör den aktuella kameraövervakningen.

Personalingång, pantrum och butikslager

Som framgår av redogörelsen är det inte endast avgränsade områden som övervakas. Kameran vid personalingången, är riktad mot ytterdörren men fångar härutöver en korridor med ingångar till ett konferensrum, fackets rum och ett rum med arbetskläder. Kameran i pantrummet är riktad mot en dörr som leder ut till butiken och fångar större delen av rummet med flera förvaringskärl. Såsom Datainspektionen uppfattat det måste de anställda passera utrymmet för att ta sig från personalingången till butiken/lagret. De tre kameror som är uppsatta på butikslagret fångar utöver ingångar även delar av lagret. Det är således i ovan nämnda exempel fråga om större övervakningsområden där även sådana utrymmen där anställda normalt uppehåller sig under arbetsdagen för att utföra sitt arbete kommer att övervakas. Det kan därmed inte uteslutas att de anställda blir övervakade under en väsentlig del av sin arbetsdag. Det innebär att integritetsintresset gör sig starkt gällande på platserna. Genom övervakning av entréer på en

arbetsplats är det vidare möjligt att kartlägga hur de anställda rör sig och när de tar raster, vilket medför en ökad risk för integritetsintrång.

Hot, våld eller rån, som övervakningen är tänkt att skydda personalen från, har inte förekommit på de aktuella platserna. Hemköp har uppgett att butikens läge nära tunnelbana och pendeltåg gör den utsatt samt att butiken regelbundet har incidenter i butiken som skulle kunna bli allvarliga. Hemköp har vidare uppgett att de hanterar särskilt stöldbegärliga varor såsom tobak, kött, porto, it-utrustning, pallar och backar. Utöver en incident i pantrummet då obehöriga tagit sig in har Hemköp inte haft några incidenter på de platser där kamerorna är uppsatta. Hemköp har däremot uppgett att de har haft problem med stölder och oärliga leverantörer i många andra butiker.

Datainspektionen finner att Hemköp inte har visat att de aktuella platserna är brottutsatta – än mindre särskilt brottutsatta - eller att det finns något annat skäl som kan motivera att bolaget bedriver kameraövervakning med bildinspelning av personalingång, pantrum eller butikslager under den tid som arbete pågår. Mot bakgrund av bristen på utredning av behovet av den aktuella kameraövervakningen, exempelvis brottslighet eller risk för brottslighet på platsen, anser Datainspektionen att Hemköps övervakningsintresse, utifrån de uppgifter som finns i ärendet, inte väger särskilt tungt.

Enligt Datainspektionen har i ärendet inte heller framkommit att Hemköp har uttömt möjligheterna att använda sig av andra, mindre ingripande åtgärder än kameraövervakning med bildinspelning av sina anställda för dessa utrymmen. Exempel på sådana åtgärder är inlåsning av särskilt värdefulla varor och förstärkt skalskydd till vissa rum och utrymmen.

Datainspektionen anser vidare att Hemköp inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att begränsa övervakningen, varken när det gäller tiden för övervakningen eller det område som övervakas. En kameras upptagningsområde ska alltid begränsas på så sätt att inte överskottsinformation samlas in.

Sammanfattningsvis anser Datainspektionen att Hemköp inte har visat att bolagets övervakningsintresse väger tyngre än de anställdas intresse av att inte utsättas för sådan övervakning i de enskilda fallen.

Kameraövervakningen är därmed i strid med 23 § kameraövervakningslagen under den tid kameraövervakning sker av de anställda på arbetsplatsen.

Datainspektionen förelägger därför Hemköp att upphöra med den otillåtna kameraövervakningen under den tid arbete pågår på arbetsplatsen.

Kassarum

Det är här fråga om kameraövervakning av ett mycket begränsat utrymme där särskilt stöldbegärliga varor förvaras, såsom frimärken, lotter, läkemedel och tobak, samt butikens kontanthantering sker. Kameran fångar ett kassaskåp och ett högt bord som man kan stå vid. Rummet är låst och skyddas av en slussfunktion.

De anställda uppehåller sig normalt sett inte i detta utrymme under arbetsdagen, i vart fall inte annat än under kort tid för att utföra vissa specifika arbetsuppgifter. Därmed är enligt Datainspektionens mening integritetsintresset på platsen lågt.

Samtidigt har Hemköp, såvitt framkommit i ärendet, inte ett särskilt starkt behov av övervakningen. Bolaget har inte visat att platsen är särskilt brottsutsatt. Det är dock fråga om övervakning av särskilt stöldbegärlig egendom, vilket enligt Datainspektionen kan medföra en ökad risk för brottslighet. De åtgärder som Hemköp har genomfört för att begränsa övervakningen, medför vidare att risken för integritetsintrång är liten.

Sammanfattningsvis anser Datainspektionen att Hemköp för kassarummet får anses ha visat att bolagets övervakningsintresse väger tyngre än de anställdas intresse av att inte utsättas för övervakning med bildinspelning på platserna.

Kameraövervakningen med bildinspelning vid kassarummet är således förenlig med 23 § kameraövervakningslagen.

Omfattas kameror som är ur bruk av kameraövervakningslagen?

Vid inspektionen framkom att en övervakningskamera som inte längre används är uppsatt på lagret.

Enligt 8 § kameraövervakningslagen är uppsättandet av en kamera avgörande för när tillståndsplikten inträder, alltså oavsett om den används. Enligt 22 och

23 §§ kameraövervakningslagen får kameraövervakning bedrivas på en plats dit allmänheten inte har tillträde om vissa förutsättningar är uppfyllda. Syftet med att införa krav på tillståndsplikt även för kameror som ännu inte tagits i bruk var att undgå bevisproblem, exempelvis om oseriösa användare felaktigt gjorde invändningar att utrustningen inte hade använts (prop. 1997/98:64 s. 22). Det finns inget i förarbetena till kameraövervakningslagen som tyder på att lagstiftaren avsett att detta bör bedömas på olika sätt beroende på vilken plats övervakningsutrustningen sätts upp. Ett av kriterierna för vad som utgör en övervakningskamera i kameraövervakningslagens mening är att kameran är uppsatt. Definitionerna i lagen av kameraövervakning, övervakningsutrustning och övervakningskameror är också densamma oavsett plats. Problematiken kring bevisfrågor gäller också oavsett platsen för kameraövervakningen. Mot den bakgrunden anser Datainspektionen att även kameror som är uppsatta men ur bruk på platser dit allmänheten inte har tillträde omfattas av lagens bestämmelser. Detta innebär att kraven i 22 eller 23 §§ kameraövervakningslagen måste vara uppfyllda.

Datainspektionen konstaterar att Hemköp inte har stöd i 23 § kameraövervakningslagen för att ha en övervakningskamera som inte längre används uppsatt på lagret.

Datainspektionen förelägger därför Hemköp att ta ner den aktuella övervakningskameran.

Upplysningsplikt

Vid kameraövervakning ska enligt 25 § kameraövervakningslagen upplysning om kameraövervakning lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt. Upplysning ska också lämnas om vem som bedriver kameraövervakningen om det inte framgår av förhållandena på platsen.

Från integritetssynpunkt är det viktigt att den som övervakas får kännedom om övervakningen. Att övervakningen är känd är också av avgörande betydelse för att den ska vara effektiv i brottsförebyggande syfte. Normalt sker upplysning om kameraövervakning genom skyltning. En fördel med skyltning är att informationen kan lämnas i direkt anslutning till den plats där övervakningen sker. Av förarbetena till kameraövervakningslagen följer vidare att även om upplysning genom skyltning får anses mest ändamålsenligt kan det finnas situationer där någon annan form av upplysning är mer lämpad. Så kan exempelvis vara fallet om övervakningen

avser en begränsad krets då det ibland kan vara lämpligare att lämna skriftlig information om övervakningen direkt till de berörda (prop. 2012/13:115 s. 85 f.).

Utgångspunkten för bedömningen av om upplysningsplikten har fullgjorts är enligt Datainspektionens mening att det ska vara tydligt på förhand för den som går in i ett specifikt utrymme att den platsen är kameraövervakad. Det betyder att det inte är tillräckligt att exempelvis sätta upp en skylt vid huvudentrén till en butiklokal för att upplysningsplikten ska anses fullgjord när det gäller kameraövervakning som bedrivs i utrymmen intill butiklokalen. Det betyder också att skyltning kan behövas i direkt anslutning till flera utrymmen som kameraövervakas på en arbetsplats, där skilda verksamheter pågår.

Som framgår ovan ska upplysning om kameraövervakning normalt lämnas genom tydlig skyltning, men att skriftlig information i vissa fall kan lämnas om det är lämpligt. Att endast ge muntlig information har inte berörts i förarbetena och är enligt Datainspektionens mening tveksamt av flera skäl. Ett skäl är att det är straffbart att bryta mot upplysningsplikten. Med muntlig information är det svårt att i efterhand utreda/kontrollera om upplysningsplikten har uppfyllts. Det är dessutom svårt att på ett verksamt sätt lämna muntlig information i förhållande till externa personer. Även i förhållande till de anställda anser Datainspektionen att det måste krävas mycket väl avvägda och tydliga rutiner för att kunna anse att muntlig information har lämnats på ett verksamt sätt.

I ärendet har följande framkommit när det gäller på vilket sätt Hemköp upplyser om kameraövervakningen.

Det finns inga skyltar som upplyser om kameraövervakningen i anslutning till butikslagret eller kassakontoret. När det gäller personalingången respektive pantrummet finns dekaleringar som upplyser om att området är TV-övervakat, men endast på insidan av dörrarna. Hemköp har riktlinjer för kameraövervakningen i en säkerhetshandbok som alla anställda har tillgång till. Utdrag ur denna har getts in till Datainspektionen. Av dessa framgår inte vilka utrymmen som övervakas intill butiklokalen. Hemköp har uppgett att de anställda får muntlig information om kameraövervakningen och därutöver får information från facket.

Hemköp har vidare uppgett att det inte finns någon rutin för hur muntlig information som lämnas om övervakningen ska ges. Hemköp har i ärendet endast lämnat en vag beskrivning av den muntliga information respektive information från facket som lämnas. Det framgår varken när den lämnas eller vilken information som lämnas.

Datainspektionen konstaterar att Hemköp inte uppfyller upplysningsplikten enligt 25 § kameraövervakningslagen genom att bolaget varken genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt upplyser om kameraövervakningen av personalingången, pantrummet, kassakontoret eller lagret/lastkajen.

Datainspektionen förelägger därför Hemköp att i enlighet med 25 § kameraövervakningslagen lämna upplysning om kameraövervakningen på ett verksamt sätt, exempelvis genom tydlig skyltning vid ingången till aktuella utrymmen.

Tillgång till bildmaterial från kameraövervakning

Enligt 29 § kameraövervakningslagen får tillgång till bildmaterial från kameraövervakningen inte ges till fler personer än vad som behövs för att övervakningen ska kunna bedrivas. I förarbetena till lagen anges att paragrafen reglerar den interna tillgången till inspelat övervakningsmaterial hos den som bedriver kameraövervakningen (prop. 2012/13:115 s. 157).

Datainspektionen anser att det av bestämmelsen följer att den som bedriver kameraövervakning måste se till att så få personer som möjligt har tillgång till bevarat material. Det behöver också finnas rutiner för hanteringen av materialet. Det ska vara tydligt för den som har tillgång till materialet vilka förutsättningar som gäller för åtkomsten, exempelvis om rätten att ta del av uppgifter endast gäller när en annan angiven person inte finns på plats.

Hemköp har uppgett att fyra personer på Hemköps säkerhetsavdelning har tillgång till bildmaterialet från kameraövervakningen. Härutöver har butikschefen och färskvaruchefen tillgång till materialet i den aktuella butiken. Det framgår inte att tillgången för dessa personer på något sätt har begränsats. Av utredningen framstår det som att det är förhållandevis många personer, i förhållande till kameraövervakningens omfattning, som har tillgång till materialet från den aktuella kameraövervakningen. Risken för missbruk ökar ju fler som har tillgång till material från kameraövervakning.

Datainspektionen anser därför att Hemköp behöver se över om det är möjligt att begränsa tillgången till bildmaterialet och noga överväga vilka rutiner som ska gälla för hanteringen av materialet.

Datainspektionen konstaterar vidare att Hemköp med den nuvarande rutinen kan komma att ge tillgång till bildmaterial på ett sätt som står i strid med 29 § kameraövervakningslagen.

Datainspektionen förutsätter att Hemköp ser över rutinen för att säkerställa att tillgång till bildmaterial från kameraövervakningen inte ges till fler personer än vad som behövs för att övervakningen ska kunna bedrivas.

Bevarande av bildmaterial från kameraövervakning

Enligt 32 § kameraövervakningslagen får material från kameraövervakning av en plats dit allmänheten inte har tillträde inte bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med övervakningen. När materialet inte längre får bevaras ska det omedelbart förstöras. I förarbetena till kameraövervakningslagen uttalas att det är svårt att se att materialet ska behöva bevaras under längre tid än vid övervakning av platser dit allmänheten har tillträde, det vill säga högst två månader (prop. 2012/13:115 s. 124).

Av bestämmelsen följer att lagringsutrymmet inte får vara den omständighet som avgör hur lång tid materialet sparas, utan att den som bedriver kameraövervakning aktivt måste ta ställning till hur lång tid som materialet behöver bevaras.

Av utredningen framgår att bildmaterial bevaras i trettio dagar och gallras genom att materialet automatiskt spelas över. Det framgår inte hur Hemköp har kommit fram till den tiden.

Datainspektionen konstaterar att Hemköp med den nuvarande rutinen kan komma att bevara bildmaterial i strid med 32 § kameraövervakningslagen.

Datainspektionen förutsätter att Hemköp ser över rutinen för att säkerställa att bildmaterial från kameraövervakning inte bevaras under längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med övervakningen.

Tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter

Enligt 37 § kameraövervakningslagen får den som tar befattning med en uppgift som har inhämtats genom kameraövervakning inte obehörigen röja eller utnyttja det som han eller hon på detta sätt har fått veta om någon enskilds personliga förhållanden. Av förarbetena till kameraövervakningslagen framgår bland annat att tystnadsplikten inom enskild verksamhet inte anses hindra att misstankar om allvarliga brott framförs till polisen (prop. 2012/13:115 s. 104).

Datainspektionen anser att det av bestämmelsen följer att den som bedriver kameraövervakning behöver ha tydliga rutiner för hur uppgifter om enskilda som inhämtats genom övervakningen får användas och även se till att de följs i verksamheten. Rutinerna ska syfta till att så långt som möjligt begränsa risken för obehörig spridning av uppgifter som inhämtats genom kameraövervakning.

Hemköp har uppgett följande. Hemköp har framtaga riktlinjer för kameraövervakningen i sin säkerhetshandbok som alla anställda har tillgång till. Av dessa framgår bland annat syftet med kameraövervakningen. Under rubriken "Hänsyn till medarbetarnas personliga integritet" anges följande:

- Bildmaterial får inte delges till fler personer än vad som är nödvändigt.
- Grundregeln är att maximalt två personer har tillgång till det inspelade materialet i respektive butik. I regel butikschef och av denne utsedd person. Dessutom kan säkerhetsavdelningen på supportkontoret ges tillgång till inspelat material vid särskilda omständigheter.
- Vid konstaterat brott får butikschef lämna ut material till polis.
- Kameraövervakningen ska inte användas för att övervaka personal.
- Kameraövervakning ska inte användas för att mäta arbetsprestationer.
- Inspelat material bör inte sparas längre än två månader.

Vid inspektionen framkom att bildmaterial endast lämnas ut på plats genom säkerhetsavdelningens försorg till polisen vid pågående brottsutredningar. Inget bildmaterial har lämnats ut till polisen från den aktuella butiken. I samband med anställning får anställda skriva på ett sekretessavtal med arbetsgivaren, som dock inte har någon skrivning som specifikt rör kameraövervakning.

Av utredningen framgår inte att Hemköp, utöver det som framgår ovan, har informerat de befattningshavare som kan komma att få del av material från

kameraövervakningen om innebörden av tystnadsplikten enligt 37 § kameraövervakningslagen.

Datainspektionen konstaterar att Hemköp med den nuvarande rutinen riskerar en obehörig spridning av uppgifter i strid med 37 § kameraövervakningslagen.

Datainspektionen förutsätter att Hemköp ser över rutinen för att säkerställa att uppgift om någon enskilds personliga förhållanden som inhämtas genom kameraövervakning inte obehörigen röjs eller utnyttjas.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Datainspektionen senast tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Ulrika Bergström

Kopia till:

Personuppgiftsombudet
